

Betreft: De toekomst van artikel 1 van de Grondwet

Geachte initiatiefnemers,

U heeft de voortzetting op zich genomen van het initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van artikel 1 van de Grondwet (32 411). Wij waarderen uw inzet voor een optimale bescherming tegen discriminatie.

Wij hebben echter begrepen dat één van de opties die u overweegt het schrappen is van alle expliciet genoemde non-discriminatiegronden uit artikel 1. Wij raden dit stellig af. In deze brief geven wij enkele overwegingen ten aanzien van die variant.

Joden, christenen, moslims, mensen met een andere godsdienst of een niet-godsdienstige levensovertuiging, vrouwen en mensen met een andere huidskleur worden louter op grond van hun overtuigingen of persoonskenmerken al eeuwen gediscrimineerd, achtergesteld, vervolgd of zelfs vermoord. Onder meer wegens deze lange geschiedenis van achterstelling vermeldt artikel 1 van de Grondwet sinds de Grondwetsherziening van 1983 expliciet dat discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras en geslacht niet is toegestaan. Het is van het grootste belang dat de Grondwet expliciet blijft benoemen op welke gronden discriminatie verboden is.

Het expliciet noemen van gronden in artikel 1 is niet symbolisch. De *Commissie rechtsgevolgen non-discriminatiegronden artikel 1 Grondwet* noemt drie vormen van rechtsbescherming die het expliciet benoemen van een non-discriminatiegrond in artikel 1 meebrengt: rechtsbescherming door de rechter, maatschappelijke rechtsbescherming en bescherming tegen de wetgever. Ook de komende eeuwen moet voor wetgever, maatschappij en rechter volstrekt helder zijn dat discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook verboden is.

Juist in tijden dat er veel discussie bestaat over de kernwaarden van onze samenleving, is het van groot belang om zo duidelijk mogelijk te zijn. Het schrappen van de expliciet genoemde non-discriminatiegronden maakt van artikel 1 een tandoos artikel waarbij onduidelijk is wie nog waartegen wordt beschermd. Onduidelijkheid is niet in het belang van diegenen die bescherming tegen discriminatie het meest nodig hebben. Door het schrappen van de gronden is er geen helder onderscheid meer tussen het gelijkheidsbeginsel uit de eerste zin van artikel 1 en het non-discriminatiebeginsel uit de tweede zin. 'Een verkeerd signaal,' op een verkeerd moment, zo menen wij met voormalig minister mr. Thom de Graaf van Constitutionele Zaken.

Er is geen maatschappelijke noodzaak voor het schrappen van de gronden uit artikel 1. Aan dit breed erkende criterium voor Grondwetswijziging zou niet worden voldaan. Integendeel, schrappen zou juist maatschappelijke weerstand oproepen. Schrappen van de expliciet genoemde gronden gaat voorbij aan de geschiedenis, het actuele maatschappelijk belang van een duidelijk wetsartikel en mogelijke toekomstige bedreigingen van het non-discriminatiebeginsel.

Schrappen van alle expliciet genoemde gronden is onacceptabel. Diverse gediscrimineerde groepen zouden het ervaren als een slag in het gezicht. Wij hopen dat u het wetsvoorstel in de oorspronkelijke vorm voortzet.

Hoogachtend,

Atria - Renée Römken

Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) – Hannah Luden

Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) - Rasit Bal

COC Nederland – Tanja Ineke

Humanistisch Verbond - Christa Compas

Ieder(in)- Illya Soffer

Vereniging voor Vrouw en Recht 'Clara Wichmann'- Joke Swiebel

Inspraakorgaan Turken in Nederland (IOT) – Emre Ünver

i.a.a. Tweede Kamer der Staten-Generaal, woordvoerders Constitutionele Zaken en Emancipatie